

Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt
Publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap
Graaf de Ferrarisgebouw | Koning Albert II-laan 20 bus 19 | B-1000 Brussel
Gratis telefoon 1700 | Fax +32 2 553 13 50
Email: info@vreg.be
Web: www.vreg.be

Advies van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt

van 21 oktober 2014

met betrekking tot banking van groenestroomcertificaten en warmte-
krachtcertificaten door de elektriciteitsdistributienetbeheerders en de beheerder van
het plaatselijk vervoernet van elektriciteit

Wettelijk kader

Gelet op artikel 6.4.14/1 van het Energiebesluit van 19 november 2010 (Besluit van de Vlaamse Regering houdende algemene bepalingen over het energiebeleid), ingevoegd bij de wijziging van 10 januari 2014, moet de VREG een advies overmaken aan de Vlaamse Regering betreffende:

- een al dan niet verlenging van de verplichting van de elektriciteitsdistributienetbeheerders en de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit om bepaalde volumes groenestroomcertificaten en warmte-kraachtcertificaten te immobiliseren (hierna genoemd 'banking' van certificaten), voor zover de totale duur van de bankingperiode de tien jaar niet overschrijdt;
- een al dan niet neerwaartse herziening van het aantal te immobiliseren certificaten voor het volgende jaar.

De VREG dient in zijn advies rekening te houden met het feit dat het aantal op de markt beschikbare certificaten steeds hoger dient te liggen dan het aantal voor de quotumverplichting in te leveren certificaten.

De totale volumes te immobiliseren certificaten zijn de volgende:

- 1) een totaal van 1.500.000 groenestroomcertificaten, te weten:
 - 650.000 groenestroomcertificaten te immobiliseren tot 1 juli 2016,
 - 850.000 groenestroomcertificaten te immobiliseren tot 1 januari 2015
- 2) een totaal van 1.000.000 warmte-kraachtcertificaten, te weten:
 - 450.000 warmte-kraachtcertificaten te immobiliseren tot 1 juli 2016,
 - 550.000 warmte-kraachtcertificaten te immobiliseren tot 1 januari 2015

Analyse

In het rapport van de VREG met betrekking tot het toezicht op de verkoop van certificaten door de netbeheerders van 21 oktober 2014 (RAPP-2014-09), werd een analyse gemaakt van zowel deze verkopen alsook van de huidige portefeuilles aan groenestroomcertificaten en warmte-kraachtcertificaten van de netbeheerders.

Uit deze analyse blijkt dat de hoeveelheden gebankte certificaten absoluut onvoldoende zijn om een significante invloed te hebben op het evenwicht tussen vraag en aanbod, gezien de portefeuilles van 5,3 miljoen groenestroomcertificaten en 6,7 miljoen warmte-kraachtcertificaten bij de netbeheerders. Dit blijkt ook duidelijk uit de verder gedaalde verkoopprijzen van certificaten in de veilingen georganiseerd door de netbeheerders en uit de moeilijkheden die ze ondervinden om voldoende biedingen te ontvangen. De warmte-kraachtcertificaten markt kampt met de grootste overschotten.

De totale portefeuilles aan beschikbare certificaten op de markt, met inbegrip van de portefeuilles van de netbeheerders (inclusief gebankte certificaten), waren op datum van 31 maart 2014 (zie 'Marktrapport 2013', gepubliceerd op de VREG website <http://www.vreg.be/rapp-2014-03>):

- 10.293.465 GSC beschikbaar voor een totaal volume van 4.320.320 in te leveren GSC voor de quotumverplichting, of dus een totaal overschot van 5.973.145 GSC;
- 14.712.882 WKC beschikbaar voor een totaal volume van 3.703.679 in te leveren WKC voor de quotumverplichting, of dus een totaal overschot van 11.009.203 WKC.

Bovendien is het banken van certificaten ook geen structurele oplossing. Om het bankingmechanisme volledig te doen slagen moet op 1 januari 2015, en ten laatste op 1 juli 2016 een aanbodtekort op de

certificatenmarkten ontstaan zijn (of op zijn minst een evenwicht), waardoor naar verwachting de marktprijzen weer zullen stijgen tot boven de minimumgarantie van de Vlaamse Regering. Dit is echter zeer twijfelachtig, gezien de prognoses over de aantallen beschikbare en in te leveren certificaten de komende jaren, zoals gepubliceerd door het Vlaams Energieagentschap (zie Rapport 2014/1 Deel 3: evaluatie quotumpad, productiedoelstellingen en marktanalyserapport).

Voor de netbeheerders creëert het banking systeem een financiële zekerheid voor deze volumes aan certificaten (wat niet het geval is voor de rest van hun certificaten portefeuilles). Gezien de structurele overschotten op de certificaten markten is het waarschijnlijk dat de geïmmobiliseerde certificaten, bij verkoop op de einddatum van de banking, een lagere verkoopprijs zullen hebben dan respectievelijk 93 euro voor de groenestroomcertificaten en de betaalde minimumsteun voor de warmtekrachtcertificaten. Door de in artikel 6.4.14/2 van het Energiebesluit voorziene vergoedingen, is er ook geen incentive voor de netbeheerders om voor de verkoop van de geïmmobiliseerde certificaten te werken met een bodemprijs. Ze zouden in theorie een verkoopprijs kunnen aanvaarden van één euro per certificaat. De kosten van het certificatenmechanisme worden, voor deze volumes certificaten, dus verschoven van de nettarieven naar het Vlaamse Gewest.

Advies

Structureel oververzadigde markt

Banking heeft tot nog toe niet bijgedragen tot het wegwerken van het structurele overschot op de certificatenmarkten. Het is te vroeg om de wijzigingen van het in 2012 gewijzigde steunbeleid in het gehele productiepark te beoordelen, maar vooralsnog zijn er geen tekenen dat het overschot daalt.

Certificatenmarkt heeft geen neerwaartse herziening van vastgelegde gebankte volumes nodig

Het valt niet te verwachten dat er, zonder wijziging van het huidige systeem, tekorten zullen ontstaan op de certificatenmarkten binnen de momenteel vastgelegde banking periodes. Het is dan ook niet aangewezen om deze certificaten op korte termijn op de markt te brengen. Binnen het huidige wetgevend kader zou dus eerder geopteerd moeten worden voor een verlenging van de immobilisatieverplichting.

Verlenging van huidige bankingperiode leidt niet tot marktherstel

Echter, gezien het structurele karakter van de overschotten is een verlenging van de huidige bankingperiode op zich een onvoldoende maatregel om het markt-evenwicht te herstellen.

Andere structurele marketingrepen dan banking nodig

Maatregelen om vraag en aanbod van certificaten opnieuw beter op elkaar af te stemmen, zoals een quotumverhoging of een verlaging van de vrijstelling, wat de vraag optrekt, of het opkopen en vernietigen van certificaten, wat het aanbod vermindert, lijken dan ook effectievere opties om de overschotten op de markt weg te werken en de prijs van certificaten structureel te ondersteunen.

Wegens de in het Energiedecreet opgenomen verplichting van de netbeheerders om certificaten op te kopen aan een bepaalde vastgelegde minimumsteun, heeft het certificatenmarktmechanisme een hybride karakter van een pseudo-feed-in tarief en kan een marktprijs onder de minimumsteun zijn werk als correctiefactor tussen vraag en aanbod niet doen.

- De producenten die het certificatenaanbod creëren, hebben via de minimumsteun namelijk een prijsgarantie in overeenstemming met hun onrendabele top. Wanneer het steunsysteem de nodige investeringszekerheid biedt, staat er dus geen afremming op de productie en hieruit voorvloeiend de toename van het certificatenaanbod.

- De vraag wordt enkel en alleen bepaald door het aantal via het quotum in te leveren certificaten.

Aangezien de netbeheerders de opgekochte certificaten ook weer op de markt dienen te brengen, blijven de overschotten bestaan.

Daarnaast is door het verlagen van de boeteprijs en het optrekken van de minimumsteun voor een aantal technologieën de bandbreedte waarin de transactieprijs van certificaten nog kan evolueren zo beperkt geworden dat het niet zeker is of deze marktwerking in fine nog mogelijk en zinvol is. Zolang er geopteerd wordt om een marktmechanisme te behouden waar vraag en aanbod zoveel mogelijk in evenwicht moeten zijn, zullen er op gezette tijden ingrepen nodig zijn om deze op elkaar af te stemmen.

Ook bij een zuiver certificaten marktmechanisme zal de spontane correctie van het aanbod, volgend op een overschot in de markt, pas met enige vertraging gebeuren, gezien een overschot aan certificaten pas ontstaat ex post de opstart van de 'surplus' installaties en het effect van stopzetting van investeringen in nieuwe productie-installaties ook pas later voelbaar wordt door de lange doorlooptijd van deze investeringen.